

Ed.

164. Frumvarp til laga

[88. mál]

um söluskatt.

(Lagt fyrir Alþingi á 80. löggjafarþingi, 1960.)

I. KAFLI

1. gr.

Söluskatt skal greiða í rikissjóð:

1. Af innlendum viðskiptum, eins og nánar er mælt fyrir um í II. kafla laganna.
2. Af innfluttum vörum, sem teknar eru til tollmeðferðar, eins og nánar er tiltekið í III. kafla laganna.

Ríkissjóður greiðir Jöfnunarsjóði sveitarfélaga einn fimmta hluta skatts þess, sem um ræðir í 1. tölulið.

II. KAFLI

Um söluskatt af viðskiptum.

2. gr.

Af andvirði seldrar vöru og verðmæta og endurgjaldi fyrir hvers konar starfsemi og þjónustu skal greiða 3% söluskatt, eftir því sem nánar er ákveðið í lögum þessum.

Hver sá, sem selur eða afhendir í atvinnuskyni vöru eða verðmæti, og hver sá, sem innir af höndum vinnu og þjónustu, skal með þeim takmörkunum, sem gerðar eru í lögum þessum, innheimta söluskatt skv. 1. málsg. og standa skil á honum í rikissjóð.

3. gr.

Söluskattskylda af seldri vöru eða vinnu skal almennt bundin við síðasta stig viðskipta, það er sölu til neytanda, en neytandi telst sá, sem ekki endurselur vöru eða vinnu í atvinnuskyni, sbr. næstu málsg. hér á eftir.

Sé eigi annað fram tekið í lögum þessum, er sala á vörum skattfrjáls til aðila, sem kaupir þær til að selja aftur í atvinnuskyni eða sem efni í vöru, er hann hefur atvinnu af að framleiða eða selja, enda hafi hann tilkynnt starfsemi sína skv. 11. gr. Með sama hætti og með sömu skilyrðum er skattfrjáls sala á vinnu til aðila, sem endurselur verðmæti hennar.

Ákvæði 2. málsgreinar þessarar greinar taka ekki til umbúða, hjálparefna eða óvaranlegra rekstrarvara, og skulu seljendur slíkra verðmæta ávallt innheimta söluskatt af þeim, nema þau séu sérstaklega undanþegin skatti skv. ákvæðum 6. eða 7. gr. þessara laga.

4. gr.

Til skattskyldrar sölu og þjónustu telst meðal annars:

- a. Sala eða afhending frá smásala eða smásölufyrirtæki, þar með talin pöntunarfélög, lausaverzlun, tilboðasöfnun, sala vara í umboðssölu og sala við frjáls uppboð. Einnig sala eða afhending frá heildsala eða heildsölufyrirtæki til neytenda.
- b. Afhending vöru til greiðslu á vöru, vinnu, þjónustu eða öðru, sem láta á eða látið hefur verið í té.
- c. Sala eða önnur afhending vara, vinna eða þjónusta látin í té af iðnaðarmönnum eða iðju- og iðnaðarfyrirtækjum, þar með talin afhending vöru, sem framleidd er eða unnið er að eftir pöntun.
- d. Sala eða önnur afhending vara, vinnu eða þjónustu annarra aðila, sem stunda sjálfstæða starfsemi.

- e. Úttekt eiganda úr eigin fyrirtæki, hvort sem um er að ræða vöru, vinnu eða þjónustu, þar með talin þjónusta viðgerðarverkstæða vegna eigin rekstrar.
- f. Hvers konar þjónusta eða vinna við vörur, hvort sem unnið er í ákvæðisvinnu eða á annan hátt.
- g. Hvers konar sala, afhending eða þjónusta látin í té í matsölu-, veitinga- og gisti- húsum, þvottahúsum, efnalaugum, hárgreiðslustofum, rakarastofum og öðrum snyrtistofum, flutningastarfsemi sem ekki er sérstaklega undanþegin, kvikmyndaleiga, véla- og önnur lausafjárleiga, afgreiðsla farartækja, fyrirgreiðsla ferðaskrifstofa og önnur slík starfsemi, sýningar í kvikmyndahúsum, leikhúsum og hvers konar skemmtistarfsemi, og tekur þetta einnig til sölu, afhendingar og þjónustu fyrir hina skattskyldu aðila sjálfa.
- h. Sala happdrættismiða, getraunastarfsemi og þess háttar.
 - i. Leiga gistihúsa og samkomuhúsa.
 - j. Sala á raforku og heitu vatni frá rafmagnsveitum og hitaveitum.
 - k. Sala hvers konar váttrygginga, sem lög nr. 20/1954 taka til.
- l. Innflutningur vöru til eigin neyzlu eða nota innflytjanda. Skal skatturinn þá reiknaður af tollverði vöru að viðbættum aðflutningsgjöldum, innflutnings-söluskatti, innflutningsgjaldi, ef það er á vörunni, og viðbætt 10% áætlaðri álagningu. Skatt þennan skal greiða við tollmeðferð vöru. Ráðherra getur með reglugerð sett fyllri ákvæði um skattskyldu.

5. gr.

Söluskattskyldir eru:

- a. Allir þeir aðilar, sem skattskyldir eru skv. lögum nr. 46/1954, um tekjuskatt og eignarskatt, og hafa með höndum einhvern þann atvinnurekstur eða starfsemi, sem skattskyld er skv. lögum þessum, og ekki eru sérstaklega undanþegnir söluskattskyldu.
- b. Allir þeir aðilar, sem skattfrjálsir eru skv. fyrrgreindum lögum um tekjuskatt og eignarskatt, eða sérstökum lögum, ef þeir hafa með höndum sams konar eða svipaða starfsemi eða viðskipti og þeir aðilar, sem skattskyldir eru skv. a-lið þessarar greinar, einnig opinber fyrirtæki, enda þótt starfsemi þeirra sé ekki sama eðlis. Má ákveða þetta nánar í reglugerð og einnig um skattfrelsi fyrir tiltekna flokka aðila, sem skattskyldir verða eftir þessum staflið.
- c. Umboðsmenn og aðrir aðilar, sem eru í fyrirsvari fyrir erlenda aðila, sem hafa hér á landi söluskattskylda starfsemi eða viðskipti.

6. gr.

Undanþegin söluskatti er sala eftirtalinna vara og verðmæta:

- 1. Vörur, sem seldar eru úr landi.
- 2. Nýmjólk, nema um veitingasölu sé að ræða.
- 3. Fiskumbúðir og kjötpokar.
- 4. Fiskinet, fiskilínur, önglar og öngultaumar, þó ekki sporttæki.
- 5. Salt, annað en í smásöluumbúðum.
- 6. Beitusild.
- 7. Tilbúinn áburður, annar en í smásöluumbúðum.
- 8. Grasfræ.
- 9. Fóðurvörur.
- 10. Flugvélaeldsneyti.
- 11. Innlend dagblöð og hliðstæð blöð, svo og tímarit, sem ekki eru gefin út í ágóðaskyni.
- 12. Fasteignir, skip og flugvélar.
- 13. Lausafé, sem seljandi hefur notað í eigin þágu eða við starfsemi sína, enda geti salan ekki talizt til atvinnurekstrar.

14. Heimilisnotkun bónda á eigin framleiðsluvörum.

15. Vörur, sem taldar eru í 2. gr. tollskrárlaga.

Heimilt er að endurgreiða söluskatt af efni, vinnu, vélum og tækjum í skip og báta, sem smíðaðir eru innanlands. Má miða endurgreiðsluna við tiltekna fjárhæð á rúmlest.

7. gr.

Eftirtalin starfsemi og þjónusta er undanþegin söluskatti:

1. Vinna við húsbýggingar og aðra mannvirkjagerð, svo og vinna við endurbætur og viðhald slíkra mannvirkja. Undanþága þessi tekur einvörðungu til þeirrar vinnu, sem unnin er á byggingarstað, en ekki til vinnu við framleiðslu eða aðvinnslu byggingarvara í verksmiðju, verkstæði eða starfsstöð.
2. Vinna við skipaviðgerðir.
3. Vöruflutningar, enn fremur fólksflutningar almennra leigubifreiða á bifreiðastöðvum, eftir því sem ráðherra ákveður nánar.
4. Húsaleiga, þó ekki leiga gistihúsa og samkomuhúsa.
5. Útfararþjónusta.
6. Rekstur sjúkrahúsa, fæðingarstofnana, heilsuhæla og annarra þvilkra stofnana.
7. Sala fasteigna, skipa, flugvéla, verðbréfa og annarra þvilkra verðmæta.
8. Lækningar og lögfræðistörf og önnur hliðstæð þjónusta, eftir því sem ráðherra ákveður.
9. Sala listamanna á eigin verkum.
10. Sala neyzluvatns.
11. Póst- og símaþjónusta, svo og þjónusta banka og sparisjóða.

Ráðherra kveður nánar á um það, hvað fellur undir undanþáguákvæði þessarar greinar og næstu greinar hér á undan.

8. gr.

Reki aðili margháttada starfsemi, þannig að sumir þættir hennar eru skattskyldir en aðrir skattfrjálssir, er það skilyrði fyrir því, að þau viðskipti, sem stafa af hinni skattfrjálssu starfsemi, geti við framtal og skattútreikning komið til frádráttar heildarveltu aðila, að hin skattfrjálssu og skattskyldu viðskipti séu greinilega aðgreind bæði í bókhaldi hans og í framtali, svo fullnægjandi sé talið að dómi skattýfirvalda.

Eigi er seljanda vöru eða þjónustu heimilt að falla frá innheimtu söluskatts, nema óyggjandi sé, að ekki sé um sölu til neytanda að ræða.

Ráðherra getur ákveðið, að þeir aðilar, sem viðskipti hafa bæði við neytendur og endurseljendur, skuli heimta söluskatt af verði allrar vöru og þjónustu, er þeir selja, afhenda eða inna af hendi.

Nú hefur endurseljandi keypt vöru, vinnu eða þjónustu og greitt af því söluskatt, og er honum þá heimilt að draga innkaupsverðið frá söluskattskyldri veltu sinni. Hafi hann hins vegar enga söluskattskylda veltu fram að telja eða söluskattskyld velta hans nemur lægri fjárhæð en nefnd innkaup, þá skal hann fá endurgreiddan þann söluskatt, sem hann þannig hefur ofgreitt. Endurgreiðsla kemur þó eigi til greina, nema hinn ofgreiddi söluskattur sé minnst kr. 1 000.00 á ári.

9. gr.

Söluskattur miðast við heildarendurgjald eða heildarandvirði vöru, starfsemi og þjónustu án frádráttar nokkurs kostnaðar eða þjónustugjalds, án tillits til þess í hverju greiðsla er fólgin og þótt um sé að ræða skipti gegn vöru eða þjónustu. Söluskattur skv. þessum kafla laganna, telst þó ekki með heildarandvirðinu.

Sé um að ræða skipti á vöru eða þjónustu, gjafir, afhending vara án endurgjalds, úttekt eiganda úr eigin fyrirtæki eða ef greitt er í vörum eða þjónustu, skal miða við almennt gangverð í sams konar viðskiptum.

Við sölu vara í umboðssölu skal skatturinn reiknast af heildarandvirði vörunnar. Framreiðsla á veitingastöðum telst ekki umboðssala.

10. gr.

Nú vanrækir aðili að taka söluskatt af vöru, vinnu eða annarri þjónustu, sem skattskyld er eftir lögum þessum, ber honum eigi að síður að standa skil á skattinum.

11. gr.

Allir þeir, sem skattskyldir eru skv. II. kafla laga þessara, skulu innan eins mánaðar frá því lögin öðlast gildi tilkynna skattstjóra eða skattanefnd, þar sem þeir eru heimilisfastir, um rekstur sinn eða starfsemi. Í tilkynningu skal greina nafn og heimilisfang aðila, firmanafn atvinnu, ef það er notað, hvers konar rekstur er um að ræða, hver eða hverjir séu eigendur og hver eða hverjir stjórnendur.

Þeir, sem hefja skattskylda starfsemi eftir að lög þessi öðlast gildi, skulu tilkynna það skattstjóra eða skattanefnd þar, sem þeir eru heimilisfastir, um leið og starfsemi hefst og láta fylgja þær upplýsingar, sem getið er um í næstu málsgrein hér á undan.

Sá, sem tilkynnt hefur starfsemi sína skv. 1. og 2. mgr. og er heimilt að kaupa vöru eða vinnu án söluskatts skv. 2. mgr. 3. gr., fær hjá skattstjóra eða skattanefnd skirteini um, að hann hafi tilkynnt starfsemi sem endurseljandi vöru eða vinnu. Slík skirteini skulu gefin út til ákveðins tíma, en falla þó jafn skjótt úr gildi og aðili hættir starfsemi þeirri, sem þau taka til, enda ber honum þegar í stað að tilkynna það viðkomandi skattyfirvöldum. Ofangreind skirteini veita eigi rétt til kaupa á öðrum vörum eða vinnu án söluskatts en þeim, sem 2. mgr. 3. gr. tekur til.

Hætti aðili starfsemi, sem er skattskyld skv. lögum þessum, eða breyti um starfshætti eða heimilisfang, ber að tilkynna það skattstjóra eða skattanefnd í viðkomandi umdæmi.

Heimilt skal að krefja alla húseigendur um upplýsingar um atvinnurekendur og aðra, sem hafa verzlun, verkstæði, skrifstofur eða aðra starfsstöð í húsum þeirra.

Með reglugerð má setja nánari ákvæði um þau atriði, er grein þessi fjallar um.

12. gr.

Aðilar þeir, sem skattskyldir eru skv. 5. gr., skulu senda skattstjóra eða skattanefnd þar, sem þeir eru heimilisfastir, skýrslu um heildarveltu sína á hverjum ársfjórðungi, þar með talin úttekt til eigin nota, ásamt upplýsingum um skattfrjálsa sölu, á þar til gerðum eyðublöðum.

Skattskyldur aðili skal til viðbótar því, sem skýrslueyðublöðin gefa tilefni til, skýra frá öðrum atriðum, sem kunna að skipta máli um skattlagninguna. Einnig skal skattskyldum aðila skylt að láta skattyfirvöldum í té í því formi, sem óskað er, sundurliðun á skattfrjálsri sölu.

Skýrsla skal hafa borizt skattyfirvöldum í síðasta lagi innan 15 daga frá lokum hvers ársfjórðungs. Skattskyldir aðilar skulu innan sama tíma greiða til innheimtumanna ríkissjóðs söluskatt þann, sem þeim ber að standa skil á fyrir ársfjórðunginn. Síðasti dagur framtalsfrestsins telst gjalddagi alls skattsins fyrir þann ársfjórðung, hvort sem hin skattskyldu viðskipti eru talin fram eða ekki.

Skattstjóri eða skattanefnd skal síðan rannsaka skýrslurnar og leiðrétta skattinn, ef hann er rangt fram talinn.

Einnig skulu skattstjórar eða skattanefnd áætla skatt af viðskiptum þeirra aðila, sem ekki senda skýrslu innan tilskilins tíma, senda enga skýrslu eða ef framtali er ábótavant.

Skattálagningu skal lokið innan mánaðar eftir lok hvers ársfjórðungs og skattupphæðin tilkynnt innheimtumanni og skattgreiðanda.

Hafi einhver, sem greiða skal söluskatt, eigi skilað honum innan mánaðar frá gjalddaga, skal hann greiða 1½% í dráttarvexti fyrir hvern byrjaðan mánuð frá gjalddaga. Þá má innheimtumaður láta lögregluna stöðva atvinnurekstur hans, þar til full skil eru gerð, með því m. a. að setja verkstofur, skrifstofur, útsölur, tæki og vörur undir innsigli.

13. gr.

Þeir, sem ekki vilja sætta sig við ákvörðun skattstjóra eða skattanefndar á söluskatti, geta kært hann til þeirra innan 10 daga frá því að skattur var ákveðinn. Skattstjóri eða skattanefnd skal kveða upp úrskurð um kærana og tilkynna úrskurðinn í ábyrgðarbréfi innan 10 daga frá lokum kærufrests.

Úrskurðum þeirra má áfrýja til Ríkisskattanefndar, sem kveður upp fullnaðarúrskurð.

Kærufrestur til Ríkisskattanefndar skal vera 15 dagar frá dagsetningu úrskurðar skattstjóra eða skattanefndar, og úrskurðarfrestur Ríkisskattanefndar jafn langur.

Fjármálaráðherra hefur heimild til að skjóta ákvörðunum skattstjóra eða skattanefndar til Ríkisskattanefndar án tillits til kærufresta.

Áfrýjun skattákvörðunar eða deila um skattskyldu frestar ekki eindaga skattsins né leysir undan neinum þeim viðurlögum, sem lögð eru við vangreiðslu hans, en ef skattur er lækkaður eftir úrskurði eða dómi, skal þegar endurgreiða það, sem lækkuninni nemur.

14. gr.

Ágreining um skattskyldu og skatt hæð má bera undir dómstóla, en það skal þó gert innan 6 mánaða, frá því Ríkisskattanefnd úrskurðaði málið.

15. gr.

Skattstjórum og skattanefndum er heimilt að krefjast af þeim, sem telja má gjaldskylda, allra nauðsynlegra gagna til skýringar á framtali. Enn fremur er skattayfirvöldum heimilt að krefjast aðgangs að bókhaldsgögnum aðila, samningum, verzlunarbréfum og öðrum slíkum skjölum, til athugunar og endurskoðunar. Á sama hátt er heimilt að krefja skattþegn og ábyrga forstöðumenn skattskyldra fyrirtækja eða stofnana um nauðsynlegar upplýsingar svo og að þeir veiti eftirlitsmönnum eða endurskoðendum skattyfirvalda aðgang að skrifstofum, vinnustöðvum, vörugymsluhúsum og öðrum þess háttar stöðum til birgðakönnunar og annars eftirlits með viðskiptum hlutaðeigenda.

Þá hafa skattstjórar og skattanefndir rétt til þess að krefjast upplýsinga af þeim, er hafa keypt af söluskattskyldum aðila eða selt honum vörur eða haft við hann önnur viðskipti. Einnig skulu félög og félagasamtök atvinnurekenda, iðnaðarmanna og annarra viðkomandi aðila skyld að gefa upplýsingar um meðlimi sína, atvinnu þeirra og tekjur.

Opinberar stofnanir skulu veita aðgang að öllum gögnum, er að dómi skattstjóra og skattanefnda eru nauðsynleg til endurskoðunar framtals og ákvörðunar skatts, og er forstöðumönnum og starfsmönnum nefndra stofnana skylt að láta skattstjóra, skattanefnd eða starfsmönnum þeirra í té alla nauðsynlega aðstoð og upplýsingar, sem óskað er eftir og unnt er að veita.

16. gr.

Fjármálaráðherra getur falið skattstjóranum í Reykjavík eftirlit og rannsókn hjá söluskattskyldum aðilum utan Reykjavíkur, og við þá rannsókn og eftirlit getur hann gert viðkomandi aðilum að greiða söluskatt, en ætíð skal hann gera aðilum aðvart áður en hann leggur söluskatt þannig á eða breytir honum. Aðili getur og kært slíka álagningu og hækkun til skattstjóra og Ríkisskattanefndar, og gilda þá jafn langir kærufrestir og úrskurðarfrestir og við hina ársfjórðungslegu álagningu, sbr. 12. og 13. gr. laga þessara.

III. kafli.

Söluskattur af innflutningi.

17. gr.

Greiða skal 7% — sjö af hundraði — af tollverði allrar innfluttrar vöru að viðbættum aðflutningsgjöldum og áætlaðri álagningu 10% — tíu af hundraði —. Gjaldskyldan tekur einnig til gjafa, sýnishorna og þess háttar.

Undanþegnar söluskatti af innfluttum vörum eru vörur þær, sem 2. gr. tollskrárlaganna tekur til, einnig viðgerðir á skipum og flugvélum framkvæmdar erlendis.

Af vélum, sem settar eru í islenzk skip erlendis, skal greiða jafnháan söluskatt og af innfluttum vélum, enda sé eigi um nýbyggingu skips að ræða.

18. gr.

Ráðherra er heimilt með reglugerð að undanþiggja tilteknar vöruhegundir söluskatti við innflutning.

Þá er ráðherra og heimilt að endurgreiða innflutningssöluskatt af efni í skip, veiðarfæri og umbúðir um islenzkar afurðir til útflutnings.

19. gr.

Söluskattur af innflutningi svo og söluskattur skv. 1-lið 4. gr., nýtur sömu lögverndar og aðflutningsgjöld. Að þessu og öðru leyti gilda ákvæði laga um tollskrá o. fl. (lög nr. 90/1954 og síðari breytingar á þeim) og ákvæði laga um tollheimtu og tollfirtílit (lög nr. 68/1956) eftir því, sem við á um söluskatt af innfluttum vörum.

IV. KAFLI.

Ýmis ákvæði.

20. gr.

Ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi, getur fjármálaráðherra ákveðið að undanþiggja söluskatti tilteknar tegundir vörusölu, vinnu eða þjónustu umfram það, sem undanþegið er í 6. og 7. gr.

Skattstjóri eða skattanefnd getur ákveðið, að innheimta megi allan söluskatt ársins á gjalddaga síðasta ársfjórðungs, ef um smávægileg viðskipti er að ræða hjá þeim, sem á að standa skil á skattinum.

Fjármálaráðherra má ákveða, að ekki skuli leggja söluskatt á viðskipti, ef ársvelta nemur eigi meira en kr. 1 000.00.

Ákveða má, að söluskattur af aðgangseyri að skemmtunum sé innheimtur með skemmtanaskatti.

Að því er varðar þær vörur, sem Tóbakseinkasala ríkisins selur, er ráðherra heimilt að ákveða, að þeir aðilar, sem hafa með höndum smásölu slíkra vara, skuli greiða til einkasölnunnar söluskatt skv. II. kafla laganna af þeim vörum, um leið og þeir greiða kaupverð þeirra, og miðast skatturinn við smásöluverð.

Ráðherra er einnig heimilt að ákveða, að innflytjendur olíu og benzíns skuli taka söluskatt, skv. II. kafla laganna, við sölu eða afhendingu þessara vara til umboðsmanna sinna eða annarra aðila. Skal skatturinn miðast við smásöluverð.

Ráðherra kveður nánar á um, hvaða tegundir olíu skuli falla undir ákvæði þessarar málsgreinar.

21. gr.

Ef söluskattskýrsla er ekki send á tilskildum tíma og skattur því áætlaður, skal ekki lækka skatt aðila, þótt hann kæri, nema hann sanni, að viðskipti hans hafi verið áætluð meira en 10% hærrí en þau voru í reynd. Sé mismunur 10%

eða meira skal greiða skatt af hinum raunverulegu upphæðum að viðbættum 10%. Sé mismunur minni en 10% skal greiða skatt af þeirri upphæð, sem áætluð var. Sama regla gildir, ef söluskattskýrslu er ábótavant og skattur þess vegna áætlaður, en ekki úr ágöllum bætt, þótt skattaðili hafi fengið um það áskorun frá skattstjóra eða skattanefnd. Ákvæðum þessarar málsgreinar þarf þó eigi að beita, ef skattaðili færir gildar ástæður sér til afsökunar.

Sé skattur vanreiknaður eða viðskipti dregin undan má gera aðila söluskatt 5 ár aftur í tímann.

22. gr.

Söluskatt, bæði af innfluttum vörum og af öðrum viðskiptum, skal greiða til tollyfirvalda — tollstjórans í Reykjavík, bæjarfógeta í öðrum kaupstöðum, sýslumanna í sýslum og sérstakra lögreglustjóra.

Sömu embættismenn — í Reykjavík borgarfégeti — skulu tilkynna skattstjóra eða skattanefndum um þá atvinnurekendur og aðra söluskattskylda aðila, sem andast eða verða gjaldþrota.

23. gr.

Verð vöru, vinnu og þjónustu má hækka sem söluskatti nemur.

24. gr.

Skatt- og tollyfirvöldum, starfsmönnum þeirra og erindrekum er bannað, að viðlagðri ábyrgð eftir ákvæðum almennra hegningarlaga um opinbera starfsmenn, að skýra óviðkomandi mönnum frá því, er þeir komast að í starfi sínu um viðskipti einstakra manna og fyrirtækja. Þessi þagnarskylda og ábyrgð hennar helzt, þó að hlutaðeigandi starfsmenn láti af starfi sínu.

25. gr.

Nú skýrir skattskyldur aðili af ásetningi eða stórfelldu gáleysi rangt frá því, er máli skiptir um söluskatt hans, og skal hann þá greiða sekt, sem skal eftir mála-vöxtum ákveðin allt að tífaldri þeirri söluskattsupphæð, sem tapast hefur við vanrækslu hans eða rangfærslu, og auk þess greiði hann hinn vantalda söluskatt. Fjármálaráðherra ákveður sektina, nema hann eða sá, sem í hlut á, óski eftir að málinu sé vísað til dómstólanna.

26. gr.

Brot þau, sem um ræðir í 25. gr., ef málum út af þeim er vísað til dómstólanna, misnotkun skírteina þeirra, sem um ræðir í 3. mgr. 11. gr., vanræksla söluskattskylds aðila á því að tilkynna starfsemi sína, svo sem fyrir er mælt í 1. og 2. mgr. 11. gr., vanræksla eða tregða á að veita upplýsingar eða láta í té aðstoð eða gögn, varða sektum í ríkissjóð allt að kr. 100000.00 eða varðhaldi, nema þyngri refsing liggji við skv. öðrum lögum.

Refsiákvæðum laga þessara skal beita gegn eigendum, stjórnendum eða framkvæmdastjórum fyrirtækis eða atvinnurekstrar.

Sektir skv. grein þessari má innheimta með aðför.

Mál út af brotum á lögum þessum skulu rekin að hætti opinberra mála.

27. gr.

Um þau atriði, sem ekki eru sérstök ákvæði í lögum þessum, fer skv. lögum nr. 46/1954, um tekjuskatt og eignarskatt, eftir því sem við á.

Fjármálaráðherra getur með reglugerð sett nánari fyrirmæli um framkvæmd laga þessara, þar á meðal fyrirskipað sérstakt bókhald, þar með talið birgðabókhald, fyrir alla söluskattskylda aðila, svo og um löggildingingu þess, færslu og geymslu.

Í sömu reglugerð má mæla fyrir um framtalsgögn og skjöl, sem þeim skulu fylgja.

Í reglugerðinni má ákveða sektir fyrir brot gegn henni, þar á meðal dagsektir.

28. gr.

Við gildistöku laga þessara falla úr gildi 13. og 14. gr. laga nr. 4/1960, um efnahagsmál, III. kafli laga nr. 100/1948 með þeim breytingum, sem leiðir af 2.—4. gr. laga nr. 112/1950 og 4. gr. laga nr. 67/1959, sbr. þó c- og d-liði ákvæða til bráðabirgða hér á eftir. Þá falla og úr gildi öll önnur lagaákvæði, sem brjóta kunna í bága við lög þessi. Þó skulu framangreind lagaákvæði um söluskatt, útflutningssjóðsgjald og gjald samkvæmt 13. gr. laga nr. 4/1960 halda gildi sínu um álagningu, innheimtu, endurskoðun fyrri álagninga, viðurlög og önnur atriði, sem þessi gjöld varða.

29. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Ákvæði til bráðabirgða.

- a. Frá gildistöku laga þessara og til ársloka 1960 skal, til viðbótar 7% söluskatti skv. III. kafla laganna, greiða 8% — átta af hundraði — af tollverði allrar innfluttrar vöru, að viðbættum aðflutningsgjöldum og áætlaðri álagningu 10% — tíu af hundraði —, og skulu ákvæði III. kafla laga þessara gilda um þennan viðbótarskatt. Af viðbótarskatti þessum skal ríkissjóður greiða $\frac{1}{5}$ hluta til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.
- b. Nú hefur innflytjandi, áður en lög þessi ganga í gildi, afhent til tollmeðferðar skjöl, sem að öllu leyti eru fullnægjandi til þess, að hægt sé að tollafgreiða viðkomandi vöru þegar í stað, og skal þá ekki heimta af henni viðbótarsöluskatt skv. a-lið bráðabirgðaákvæða þessara, en þó því aðeins, að vara sé tollafgreidd innan 6 daga frá gildistöku laga þessara. Sama gildir um skatt skv. l-lið 4. gr., þegar hann kemur til framkvæmda, sbr. d-lið hér á eftir.
- c. Ákvæði um iðgjaldaskatt í 14. gr. laga nr. 4/1960 skulu halda gildi sínu til 31. desember 1960, og gilda ákvæði síðasta málsliðar 28. gr. laga þessara um skatt þennan. Til sama tíma skal eigi greiða söluskatt skv. II. kafla laga þessara af þeim iðgjöldum, sem greiddur er af iðgjaldaskattur.
- d. Skattheimta skv. II. kafla laganna kemur eigi til framkvæmda fyrr en 1. apríl 1960 og er frestað til sama tíma afnámi III. kafla laga nr. 100/1948 með síðari breytingum, sbr. 4. gr. laga nr. 67/1959 að því er varðar söluskatt af innlendri framleiðslu og þjónustu o. fl., enn fremur er frestað til sama tíma afnámi 13. gr. laga nr. 4/1960.

Ákvæði síðasta málsliðar 28. gr. gilda einnig um gjöld skv. bráðabirgðaákvæðinu í þessum staflið.

- e. Hafi verið gerður samningur um sölu vöru, vinnu eða þjónustu fyrir gildistöku laga þessara, en afhending hins selda og greiðsla skyldi fara fram eftir gildistöku þeirra, og sala eða afhending sams konar vöru, vinnu eða þjónustu verður skattskyld samkvæmt lögum þessum, þá skal kaupandi greiða viðbót við samningsgreiðsluna sem svarar söluskattinum, nema sannað sé, að skatturinn hafi verið talinn með í kaupverðinu við ákvörðun þess.

Athugasemdir við lagafrumvarp þetta.

Þegar ríkisstjórnin gekk frá frv. til fjárlaga fyrir yfirstandandi ár, var ljóst, að ekki yrði hjá því komizt að afla ríkissjóði nokkurra viðbótartekna, til þess að unnt væri að afgreiða fjárlög án greiðsluhalla, samtímis því að afnuminn væri tekjuskattur á almennum launatekjum og 9% sérskattur á iðnaði og þjónustu og sveitarfélögum tryggður nýr fastur tekjustofn, svo að þeim væri kleift að létta nokkuð útsvarsbyrðina.

Að athuguðu máli var horfið að því ráði að afla þeirra tekna, sem þörf væri á í þessu skyni, með almennum söluskatti. Var jafnframt ákveðið að afnema núgild-

andi lagaákvæði um söluskatt og útflutningssjóðsgjald af innlendri iðnaðarframleiðslu og þjónustu, en þau ákvæði eru stórgölluð og erfið í framkvæmd.

Í fjárlagafrv. var því tekinn sérstakur tekjuliður: söluskattur 280 millj. kr. (auk söluskatts af innfluttum vörum). Er gert ráð fyrir því, að Jöfnunarsjóður sveitarfélaga fái $\frac{1}{5}$ af þessum skatti.

Í framhaldi af þessu var nefnd falið að undirbúa löggjöf um þetta efni. Áttu sæti í henni: Jónas Haralz, ráðuneytisstjóri, Klemenz Tryggvason, hagstofustjóri, Sigtryggur Klemenzson, ráðuneytisstjóri og Torfi Hjartarson, tollstjóri. Auk þess hefur skattstjórinn í Reykjavík og starfslið hans svo og fulltrúar tollstjóra unnið mjög að undirbúningi málsins.

Svo sem að líkum lætur, hefur nefndin haft skamman tíma til þess að fjalla um þetta margbrotna mál, en það hefur rekið mjög eftir, að hér er um löggjöf að ræða, sem ætlazt er til að veita eigi ríkissjóði tiltekna tekjufjárhæð á yfirstandandi ári, svo sem áætlað hefur verið í frv. til fjárlaga 1960. Riður því á að löggjöf um þetta efni komi til framkvæmda sem allra fyrst, og hefur nefndin skilað bráðabirgða-tillögum til ríkisstjórnarinnar. Ríkisstjórnin athugaði tillögur þessar og ákvað síðan að bera fram frumvarp þetta.

Í frv. er lagt til, að lögleiddur verði 3% almennur söluskattur á vörusölu, vinnu og þjónustu á síðasta stigi viðskipta. M. a. af þeim sökum að skattur þessi getur eigi komið til framkvæmda fyrr en nokkuð er liðið af árinu, er fyrirsjáanlegt, að með honum einum saman fæst ekki sú fjárhæð, sem frv. til fjárlaga gerir ráð fyrir. Hefur því verið horfið að því til bráðabirgða að afla þess, sem á vantar, með viðbótar-söluskatti á innfluttar vörur. Er áætlað, að til þess þurfi að hækka núgildandi innflutningssöluskatt um 8% eða úr 7% í 15%, og er lagt til, að sú hækking gildi til ársloka 1960. Eins og áður getur, hefur skammur tími verið til athugunar og undirbúnings máls þessa, og því er sú leið, sem hér er farin, að nokkru leyti bráðabirgðaleið. Verður unnið áfram að málinu og væntanlega unnt að leggja fyrir næsta alþingi tillögur um frambúðarlausn þess.

Í frumvarpinu er gert ráð fyrir tvenns konar söluskatti, söluskatti á innlend viðskipti og söluskatti á innfluttar vörur.

I. Um söluskatt á innlend viðskipti.

Við undirbúning máls þessa hafa komið til greina þrjár leiðir, að því er varðar söluskatt á innlend viðskipti:

1. Að halda núverandi söluskattsgrundvelli með þeirri breytingu, að skatturinn taki einnig til heildsölu og smásölu, og gleggri ákvæði yrðu sett um skattskyldu vegna iðnaðarstarfa.
2. Að leggja söluskatt á heildsölu, framleiðslu og þjónustu, en sleppa smásölu almennt.
3. Leggja söluskatt á smásölu, framleiðslu og þjónustu, á síðasta stigi viðskipta, eða þegar vara eða vinna er afhent eða látin neytanda í té.

Að vandlega athuguðu máli hefur verið horfið að 3. leiðinni.

Þetta söluskattskerfi, sem nefnt er einstigskerfið, hafa Norðmenn og Svíar tekið upp eftir ítarlega athugun þessara mála. Er það mikill styrkur að geta stuðzt við löggjöf og reynslu þessara þjóða í söluskattsmálum.

Söluskattskerfi þessu fylgja margir kostir.

1. Skatturinn er almennt bundinn við eitt viðskiptastig, lokastigið, þ. e. þegar varan flyzt í hendur neytandans, eða vinna eða þjónusta látin honum í té, en önnur vöru- eða vinnusala skattfrjáls. Skatturinn kemur því yfirleitt einu sinni á sömu vöru eða vinnu, og verður þá ekki lengur deilt um skattþungann á hverri einstakri framleiðslugrein eða vöru.
2. Af sömu ástæðu skapast ekki ósamræmi eða ójöfn samkeppnisaðstaða milli einstakra framleiðenda eða fyrirtækja, ekki skiptir máli, hvort fyrirtæki tekur

yfir eitt eða fleiri framleiðslustig, og ekki verður þörf fyrir undanþágur eða endurgreiðslur þess vegna.

3. Skattprósenta getur verið lægri en sé lagt á heildsölu.
4. Það aukna skatteftirlit með smásölufyrirtækjun, sem þessum söluskatti yrði að fylgja, yrði um leið til styrktar við álagningu tekjuskatts og tekjuútsvars.
5. Þá skal á það bent, að smásöluverzlunin er jafnframt veltuútsvarsstofn bæjar- og sveitarfélaga að mjög verulegu leyti, og mundu þau einnig njóta góðs af auknu aðhaldi um framtal veltu. Um það hefur og verið rætt, að æskilegt væri að sameina veltuútsvar og söluskatt í eitt. Ef horfið yrði að því ráði fyrr eða síðar, kemur vart annar grundvöllur en smásalan til greina.

Skattgreiðendur verða margir og eftirlit fjölbætt eins og síðar verður gerð grein fyrir. Gera má ráð fyrir nokkurri viðleitni af hálfu neytenda í þá átt að kaupa vörur beint frá heildsölum og framleiðendum, og eykur það enn eftirlitsþörfina. Hins vegar er hægt að vænta þess, að viðhorf gjaldenda geti eitthvað breytt til batnaðar, yrði skattinum svo fyrir komið, að allir vissu, hvenær ætti að greiða hann og hvenær ekki, ef hann leggst alltaf jafnt á sams konar vöru eða sams konar þjónustu og skapar ekki óeðlilegan verðmismun eða misjafna samkeppniastöðu. En þessum skilyrðum er söluskatti á neyzlustiginu ætlað að fullnægja.

Beztu grundvöllur fyrir réttu framkvæmd er, að skattkerfi sé auðskilið og skapi ekki ójöfnuð.

Verður nú lýst í aðaldráttum, hvernig í frumvarpi þessu er lagt til að haga álagningu söluskatts á innlend viðskipti. Er þar reynt að fylgja einstigskerfinu eftir því, sem fært þykir. Meginreglan verður því sú, að skattskyldan er almennt bundin við lokastig viðskipta, þ. e. þegar neytandi kaupir vöru eða vinnu.

Af þessu leiðir, að ekki kemur söluskattur á innlenda vörusölu til endurseljenda, þ. e. þeirra, sem selja vörunar aftur eða vinna úr þeim til sölu. Enn fremur er ýmis vörubjónusta undanþegin, þar sem hún myndar hluta af lokaverði vörunnar, svo sem vöruflutningar. Eftir reglunni ætti að greiða söluskatt af flutningsgjöldum vöru, sem ekki kemur til endursölu, þ. e. vöru til einkaparfa einstaklinga eða fyrirtækja. Þar sem erfitt mundi að greina slíkt að í framkvæmd, eru öll flutningsgjöld af vörum undanþegin.

Eins og áður segir, er ekki lagður skattur á efnivöru, þ. e. hráefni eða hálfunna vöru, sem notuð er til aðvinnslu eða úrvinnslu og verður þáttur eða hluti í nýrri framleiðslu eða vöru. Þetta á þó ekki að gilda um þau hjálparefni eða óvaranlegar rekstrarvörur, sem að vísu eru notaðar við framleiðslu nýrrar vöru, en verður þó ekki talið, að myndi efnisþátt hennar. Þykja ekki möguleikar á við skattlagningu að greina þessi hjálparefni frá almennum rekstrarútgjöldum eða einkanotkun. Þó þótti rétt að undanþiggja ýmsar slíkar hjálparefna- og rekstrarvörur, er miklu varða hjá aðalatvinnuvegunum, eins og kemur fram í 6. gr. frumvarpsins.

Nokkrum örðugleikum er það bundið að kveða á um skattskylduna, þannig að markalína verði ekki dregin svo þröngt, að einstökum aðilum, sem raunverulega var ætlað að greiða söluskatt, takist að komast hjá því, eins og raun hefur á orðið við framkvæmd gildandi söluskattslaga, eða þá að hinu leytinu, að markalínur verði ekki svo rúmar, að skattur verði lagður á beinar launatekjur.

Þar sem ráðherra hefur heimild til að fella niður söluskatt af störfum, sem kunna að vera á mörkum sjálfstæðrar atvinnu og launavinnu, má segja, að ekki fylgi því teljandi hættu, þótt línan, sem dregin verði, sé allrúm að þessu leyti, og er sú leið valin í frumvarpinu.

Í 2. og 3. gr. frumvarpsins er skattskyldan mörkuð á breiðum grunni, en síðan eru í 4. gr. taldir þeir starfsþættir, sem skattskyldan er aðallega bundin við; 4. gr. sýnir megindrætti skattskyldunnar, en hin viðtæku ákvæði 2. greinar eru sett til öryggis, svo að þeir, sem taldir eru í 4. gr., eigi ekki hægt með að komast hjá skattgreiðslu með einhvers konar yfirsýnsbreytingum á starfsformum eða ráðn-

ingarkjörum, svo sem átt hefur sér stað alla tíð, síðan núgildandi söluskattslög komu til framkvæmda.

Í 6. og 7. gr. frumvarpsins eru gerðar allmargar undantekningar frá skattinum að því er varðar tilteknar vöruhegundir og starfsemi. M. a. er vinna við húsbýggingar og aðra mannvirkjagerð, svo og við endurbætur og viðhald mannvirkja, undanþegin að því leyti sem hún er framkvæmd á byggingarstað. Slik vinna var áður talin söluskattskyld, nema um venjulega launavinnu væri að ræða eða eigin vinnu húseiganda sjálfs. Aðrar undanþágur eru að mestu í samræmi við gildandi lög, og verður gerð nánari grein fyrir þeim, þegar rætt verður um einstakar greinar frumvarpsins.

Þar eð allar undanþágur torvela mjög álagningu skattsins og eftirlit með honum, þykir ekki ráðlegt að ganga lengra í því efni en gert er í frumvarpinu.

II. Um söluskatt á innfluttar vörur.

Í III. kafla frumvarpsins er gert ráð fyrir söluskatti af innflutningi, svo sem verið hefur. Er hann að mestu í samræmi við núgildandi reglur. Auk þess er lagður skattur á innflutning á vöru, sem innflytjandi ætlar til eigin nota eða neyzlu, samsvarendi þeim skatti, sem greiða ber af viðskiptum innanlands, sbr. 4. gr. 1-lið. Er það gert til samræmis, því að öðrum kosti mundu þeir, sem aðstöðu hafa til að kaupa sjálfir vöruna erlendis frá, fá hana með lægra verði en þeir, sem kaupa hana innanlands.

III. Um framkvæmd laganna, eftirlit og innheimtu.

Í frumvarpinu eru ýmis ný ákvæði, sem eiga að miða að því að gera framkvæmd laganna sem öruggasta.

Eins og bent hefur verið á, er það talinn helzti galli einstigsskattsins á neyzlustiginu, að skattgreiðendur verði mjög margir, nokkur hluti þeirra með ófullkomið bókhald, og aðrir ekki bókhaldsskyldir. Eftirlitið með framkvæmd skattsins verði því allerfitt. En með skirskotun til þess, sem áður segir, verður ekki annað séð en að hið nýja skattkerfi verði gjaldendum auðskildara en hið gamla og eftirlitið þá um leið auðveldara.

Skal nú í fáum dráttum gerð grein fyrir, hvernig ætlazt er til samkvæmt frumvarpinu, að framkvæmd og eftirliti skuli hagað, og þá haft í huga að ná viðunandi árangri, án þess að fyrirtækjum og almenningi verði íþyngt um skör fram eða eftirlitið verði skattstofum og skattanefndum ofviða.

Í 11. gr. er lagt til, að allir þeir, sem ætla má, að greiða eigi söluskatt í ríkissjóð, tilkynni hlutaðeigandi skattfyrvöldum um atvinnu sína og önnur þau atriði, er hér skipta máli. Þessi tilkynning mundi gerð á sérstök eyðublöð.

Allir, sem heimild hafa til að kaupa vörur án söluskatts (endurseljendur), skulu fá sérstök heimildarskírteini hjá skattstjóra eða skattanefndum, er veiti þeim heimild til söluskattfrjálsra kaupa. Ætlað er, að heimildarskírteini þessi gildi nokkurn tíma eða eigi skemur en t. d. eitt ár.

Sá, sem hefur í höndum slíkt heimildarskírteini, má kaupa þær vörur og vinnu, sem um ræðir í 2. mgr. 3. gr., án greiðslu söluskatts, nema í þeim fyrirtækjum, sem kunna að vera skylduð til þess að krefja ætíð um söluskatt, sbr. 3. mgr. 8. gr. Allir aðrir kaupendur söluskattskyldrar vöru og þjónustu skulu greiða söluskatt.

Hver sá, sem selur vöru út á slíkt skírteini, verður að færa þau viðskipti í sérstaka frumbók, þar sem fram kemur nafn og heimili kaupanda, tegund, magn og verð vöru, verð þjónustu og kvittun móttakanda. Þar komi einnig fram, að varan eða þjónustan sé seld án söluskatts.

Á söluskattsskýrslu er skattþegni heimilt að draga frá heildarveltu sinni andvirði þeirrar vöru, sem þannig er seld.

Í 3. mgr. 8. gr. er gert ráð fyrir, að ráðherra geti ákveðið til öryggis í fram-

kvæmd, að fyrirtæki, sem hafa mjög „blönduð“ viðskipti, innheimti söluskatt af allri sölu sinni, einnig af sölu til endurseljenda, sem hafa heimildarskirteini. Slík fyrirtæki mundu því sleppa við að telja fram veltu sína í tvennu lagi.

Endurseljanda, sem kaupir hjá slíku fyrirtæki og greiðir þar af leiðandi söluskatt, er heimilt að draga innkaupsverð frá söluskattskyldri veltu sinni. Ef hann hins vegar hefur ekki söluskattskylda veltu eða söluskattur sá, er honum ber að standa skil á, nemur lægri fjárhæð en söluskattur sá, er hann hefur greitt, á hann rétt á endurgreiðslu hins ofgreidda skatts. Af hagkvæmniástæðum er þó endurkröfuheimildin bundin við lágmark kr. 1000.00 á ári.

Fyrirkomulag það, sem hér hefur verið rakið, virðist ekki skapa almenningi meiri fyrirhöfn en önnur söluskattskerfi, enda munu flestöll fyrirtæki með „blönduð“ viðskipti hvort eð er færa sölu sína í frumbækur, a. m. k. að því er varðar flesta þá aðila, er njóta mundu skattfrelsis samkvæmt frumvarpinu.

Eftirlit skattyfirvalda er ráðgert þannig, auk venjulegs bókhaldseftirlits, að öðru hverju sé framkvæmd dreifikönnun varðandi framtalda skattfrjálsa sölu og vörukaup þeirra, er telja til frádráttar vöru eða þjónustu, sem söluskattur hefur verið greiddur af.

Það athugist í sambandi við eftirlit skattyfirvalda, að bornar verða saman söluskattsskýrslur og framtöl til tekjuskatts og eignarskatts, og tengist þannig saman könnun og eftirlit með þessum skattþáttum. Sú tilhögun eftirlitsins, sem hér er lýst, er svipuð norskum reglum um þetta efni.

Að því er varðar söluskatt af innfluttum vörum til eigin notkunar, þá mundi hann vera á lagður og innheimtur með aðflutningsgjöldum. Hins vegar yrði að krefjast yfirlýsingar frá innflytjanda um það, hvort hann ætlaði vöruna til eigin nota eða neyzlu ellegar til endursölu. Þessar yfirlýsingar ásamt tollskýrslum berast til skattyfirvalda, sem síðan sannreyna með dreifikönnun eða á annan hátt, að rétt sé frá skýrt, og er gert ráð fyrir, að náð samstarf verði með tollyfirvöldum, verðlagseftirliti og skattyfirvöldum.

Ákvæði lagafrumvarpsins að því er varðar innheimtu og viðurlög eru að mestu í samræmi við gildandi ákvæði.

Hér fara á eftir skýringar við einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Um grein þessa vísast til hinnar almennu greinargerðar fyrir frumvarpinu.

Um 2. gr.

Hér er sett fram hin almenna skilgreining skatts þessa. Eins og þegar hefur verið rakið er skattskyldan bundin við sölu eða afhendingu vara eða verðmæta í atvinnuskyni og vinnu eða þjónustu, sem látin er í té.

Skattstofninn er andvirði hins selda og endurgjaldið fyrir vinnu og þjónustu. Sá sem selur vöru eða verðmæti, ellegar innir af hendi vinnu eða þjónustu, kemur fram sem innheimtumaður ríkissjóðs.

Um 3. gr.

Í greininni kemur fram, að skattskyldan er almennt bundin við síðasta stig viðskipta, lokastigið, en önnur viðskipti skattfrjáls. Skatturinn á því yfirleitt að leggjast einu sinni á sömu vöru eða þjónustu. Er þetta meginbreyting frá gildandi löggjöf, en skv. henni gat skatturinn lagzt oft á sömu vöru á hinum mismunandi framleiðslu- og viðskiptastigum hennar.

Um 4. gr.

Í grein þessari eru taldar upp hinar helztu tegundir viðskipta, sem skattskyldar eru.

Upptalning þessi er ekki tæmandi, en gefur hins vegar skýra mynd af því, hvers konar viðskipti séu skattskyld.

Rétt þykir að benda á, að í síðasta staflíð (1-lið) er gert það frávik frá hinni almennu reglu, að söluskattur af vörum, sem fluttar eru inn til eigin neyzlu eða nota innflytjanda, skal greiddur við tollmeðferð.

Um 5. gr.

Hér er rakið á hverjum skattskyldan hvílir, og er hún fyrst og fremst bundin við þá aðila, sem skattskyldir eru skv. gildandi lögum um tekju- og eignarskatt.

Í staflíð b er til samræmis ákveðið, að þeir aðilar, sem skattfrjálsir eru skv. fyrrgreindum lögum eða sérstökum lögum, séu söluskattskyldir, ef starfsemi þeirra er svipuð eða sama eðlis og hinna fyrrnefndu, enda selji þeir til neytenda.

Einnig er opinberum fyrirtækjum, þ. e. fyrirtækjum ríkis og sveitarfélaga, svo og stofnunum þeirra, gert að greiða söluskatt. Er hér um sjálfsagða reglu að ræða, svo ekki verði sköpuð óeðlileg samkeppnisaðstaða fyrir þessa aðila.

Í staflíð c er ákveðið, að fyrirsvarsmenn erlendra aðila, sem reka hér söluskattskylda starfsemi, skuli teljast söluskattskyldir af slíkri starfsemi umbjóðenda þeirra.

Um 6. gr.

Hér er talin sú vöru- og verðmætasala, sem undanþegin er söluskatti.

Er ætlað til, að hér sé um tæmandi upptalningu að ræða, og er undanþágum fækkað verulega frá því, sem nú er.

Í niðurlagi greinarinnar er gefin heimild til að endurgreiða söluskatt af efni, vinnu, vélum og tækjum í skip og báta, sem smíðaðir eru hér á landi, í samræmi við ákvæði 12. töluliðar greinarinnar um að sala skipa sé skattfrjáls.

Um 7. gr.

Hér er talin sú starfsemi og þjónusta, sem undanþegin er söluskatti.

Höfuðbreytingin frá gildandi lögum er sú, að öll vinna við mannvirkjagerð, viðhald þeirra og endurbætur, er undanþegin söluskatti ef vinnan er framkvæmd á byggingarstað. Skiptir ekki máli, hver lætur vinnuna í té, né hvers konar mannvirki er um að ræða. Hins vegar er vinna við framleiðslu eða aðvinnslu byggingarvara í verksmiðju, verkstæði eða verkstöð, söluskattskyld, enda sé um að ræða sölu til neytenda.

Samkvæmt 2. tölulið þessarar greinar á vinna við viðgerðir skipa að vera undanþegin söluskatti. Hins vegar er gert ráð fyrir því, að söluskattur sé innheimtur af öllu efni til skipaviðgerða.

Um 8. gr.

Það er alkunna, að mörg fyrirtæki hér á landi hafa „blönduð“ viðskipti, selja vöru og þjónustu ýmist til neytenda eða endurseljenda.

Í 1. mgr. er lögð sú skylda á herðar slíkum aðilum, að þeir haldi aðgreindum þessum viðskiptum í bókhaldi sínu. Af sölu til neytandans á að innheimta söluskatt, en af hinni ekki. Til að auðvelda slíka aðgreiningu, er gert ráð fyrir því í 11. gr., að þeir, sem heimild hafa til að kaupa vöru án söluskatts, skuli hafa í höndum sérstök heimildarskírteini, en í vafatilvikum skal seljandinn krefja um söluskatt.

Þá er í 3. mgr. ráðherra heimilað að bjóða, að þeir aðilar, sem hafa mjög „blönduð“ viðskipti, skuli alltaf krefja söluskatt.

Ef endurseljandi hefur þannig greitt söluskatt, sem honum ber ekki að greiða, á hann rétt skv. 4. mgr. til að fá hann endurgreiddan eða að draga slík vörukaup frá söluskattskyldri veltu sinni. Af hagkvæmniástæðum er endurkröfuheimild bundin við 1000.00 kr. lágmark á ári.

Um 9. gr.

Ákvæði 1. og 2. mgr. er í samræmi við gildandi lög, og í 3. mgr. er boðið, að sá, sem selur vöru í umboðssölu, skuli undantekningalaust krefja söluskatt af heildarandvirði vörunnar.

Um 10. gr.

Ákvæði hennar eru í samræmi við gildandi lög.

Um 11. gr.

Til að auðvelda eftirlit með framkvæmd laganna og aðgreiningu þá, sem um ræðir í 8. gr., þykir nauðsynlegt að skylda alla þá aðila, sem reka söluskattskylda starfsemi og rétt eiga á að kaupa vöru eða vinnu án söluskatts, að tilkynna slíka starfsemi, og fá þeir þá í hendur skírteini, er heimilar þeim söluskattsfrjáls kaup. Ef einhver er í vafa um, hvort hann sé tilkynningarskyldur eða eigi, er honum öruggast að tilkynna starfsemina.

Hætti einhver tilkynningarskyldri starfsemi, breyti um starfshætti eða skipti um heimilisfang, skal hann skv. 4. mgr. senda tilkynningu þar að lútandi.

Um 12. gr.

Hér eru ákvæði um skyldur skattskyldra aðila varðandi skýrslugjafir og upplýsingar, svo og um greiðslu skatts. Enn fremur um skyldur skattstjóra og skattanefnda til rannsóknar og leiðréttingar á skýrslum, og um ákvörðun skatts ef framtalsskyldu er ekki fullnægt að einhverju eða öllu leyti. Loks eru ákvæði um innheimtu, dráttarvexti og heimild til stöðvunar á atvinnurekstri þeirra sem eigi standa skil á skattinum. eru ákvæði þessi í meginatriðum í samræmi við gildandi lög.

Um 13. gr.

Hér eru ákvæði um kærufresti til skattstjóra, skattanefnda og Ríkisskattanefndar, og úrskurðarfresti þeirra. Er sú breyting gerð frá núgildandi tilhögun, að yfirskattanefndir fjalla ekki lengur um kærur vegna söluskatts. Þykir ástæðulaust að hafa kærustig nema tvö.

Enn fremur er hér gert ráð fyrir, að fjármálaráðherra hafi heimild til að skjóta ákvörðun skattstjóra eða skattanefndar til Ríkisskattanefndar, án tillits til kærufrests, á sama hátt og nú gildir um tekju- og eignarskatt.

Um 14. gr.

Hér er ákveðið, að ágreining um skattskyldu og skatthæð megi bera undir dómstóla, þó innan hálfis árs frá því að Ríkisskattanefnd úrskurðaði málið, og er þetta nýmæli í söluskattslögum.

Um 15. gr.

Í þessari grein er skattyfirvöldum veitt heimild til að krefjast ýmiss konar upplýsinga og gagna til að sannreyna gildi söluskattsframtala, og er sú heimild heldur viðtækari en í gildandi lögum.

Um 16. gr.

Til að samræma sem mest framkvæmd laganna, er hér heimilað að fela skattstjóranum í Reykjavík eftirlit og rannsóknir hjá söluskattskyldum aðilum um land allt.

Um 17. gr.

Er í aðalatriðum í samræmi við gildandi reglur.

Um 18. gr.

Í gildandi lagaákvæðum um söluskatt af innflutningi eru taldir sérstaklega nokkrir vöruflokkar, sem undanþegnir eru skattinum. Auk þess er svo ráðherra heimilt að veita fleiri undanþágur. Upptalning gildandi laga á þessum undanþágum er mjög ófullkomin og hefur reyndin orðið sú, að ráðherra hefur í reglugerð kveðið nánar á um undanþágurnar og eru þær tilgreindar þar eftir tollskrárnúmerum.

Af hagkvæmniástæðum er hér lagt til, að sleppt sé í lögum að telja sérstaklega þær vörur, sem undanþegnar verða skattinum, en í stað þess fái ráðherra heimild til þess að veita undanþágur með reglugerð. Er gert ráð fyrir að þær undanþágur mundu verða í aðalatriðum hinar sömu og nú tíðkast.

Um 19. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um 20. gr.

Grein þessi fjallar um ýmis framkvæmdaatriði og þarfnast ekki skýringa, en rétt þykir að benda á, að í 4., 5. og 6. mgr. er heimilað að innheimta söluskatt af aðgangseyri að skenmtunum með skemmtanaskatti, söluskatt af vörum Tóbaks-einkasölu ríkisins við innkaup frá þeirri stofnun, og enn fremur söluskatt af olíum og benzíni við afhendingu vörunnar til kaupenda eða umboðsmanna. Þessi ákvæði eru ekki í samræmi við meginstefnu laganna, en eru sett hér af hagkvæmniástæðum.

Um 21. gr.

Í grein þessari eru ákveðin viðurlög við því, ef söluskattsskýrsla er ekki send á tilskildum tíma. Eru viðurlög ákveðin 10% miðað við veltu, nema um sé að ræða brot þau, sem um ræðir í 25. gr., sbr. 26. gr., og er þessum viðurlögum beitt með svipuðum hætti og ákveðið er í lögum um tekju- og eignarskatt.

Samsvarandi gildir, ef skýrslu er ábótavant, enda hafi þá gjaldanda verið send áskorun um að bæta úr ágöllum.

Um 22. gr.

Ákvæði þessarar greinar um greiðslu söluskatts til innheimtu-yfirvalda og skyldur þeirra, eru í samræmi við gildandi lög og framkvæmd.

Um 23. gr.

Grein þessi er að efni til samhljóða 26. gr. núgildandi söluskattslaga.

Um 24. gr.

Ákvæði þessarar greinar um þagnarskyldu skatt- og tollyfirvalda, og starfsmanna á vegum þeirra eru samsvarandi ákvæðum tekju- og eignarskattslaga um þetta efni.

Um 25. gr.

Hér eru sett refsíákvæði í samræmi við hliðstæð ákvæði í lögum um tekju- og eignarskatt.

Um 26. gr.

Í grein þessari eru sett refsíákvæði vegna rangra skýrslugjafa, misnotkunar á heimildarskírteinum, vanrækslu á að tilkynna starfsemi eða láta í té upplýsingar og gögn.

Um 27. gr.

Hér er fjármálaráðherra heimilað að setja með reglugerð ýmiss konar fyrirmæli til að tryggja framkvæmd laganna, m. a. varðandi bókhald og bókhaldsgögn söluskattskyldra aðila, einnig þeirra, sem ekki eru bókhaldsskyldir skv. bókhaldslögum.

Um 28. gr.

Athygli skal vakin á því ákvæði síðasta málsliðar greinarinnar, að þau laga-ákvæði varðandi söluskatt og útflutningssjóðsgjald svo og gjöld skv. 13. gr. laga nr. 4/1960, sem felld eru niður með greininni, skulu þó halda gildi sínu um alla álagningu og innheimtu þessara gjalda samkvæmt ofan greindum lögum að því leyti sem álagningunni er ólokið, er hin nýju söluskattslög taka gildi. Til frekari skýringar

skal þess getið, að 13. gr. laga nr. 4/1960 kom í stað 40. gr. laga nr. 33/1958 um útflutningssjóð og eru gjöld álögð samkvæmt því ákvæði einnig í innheimtu ennþá.

Um 29. gr.

Þarfnast ekki skýringa.

Um ákvæði til bráðabirgða.

Í grein þessari eru sett nokkur bráðabirgðaákvæði.

Um a-lið.

Lagt er til, að auk söluskatts af innflutningi samkvæmt III. kafla laganna, verði til ársloka 1960 innheimtur 8% viðbótarsöluskattur. Er gerð nánari grein fyrir þessu í upphafi hinna almennu athugasemda við frumvarpið hér að framan, og vísast til þess. — Í samræmi við ákvæði 2. málsg. 1. gr. er gert ráð fyrir því, að $\frac{1}{2}$ hluti tekna af þessum viðbótarskatti renni til Jöfnunarsjóðs sveitarfélaga.

Um b-lið.

Hér eru sett samsvarandi ákvæði og nú eru í 3. málsg. 7. gr. laga nr. 4/1960.

Um c-lið.

Rétt þykir, að ákvæði 14. gr. laga nr. 4/1960 haldi gildi sínu til ársloka 1960, og iðgjaldaskattur sá, er þar um ræðir verði innheimtur þann tíma eftir sömu reglum og verið hefur. Hins vegar þykir ekki rétt að innheimta söluskatt skv. II. kafla laganna af iðgjöldum þessum, þann tíma, sem iðgjaldaskattur þessi er greiddur.

Um d-lið.

Það er ýmsum erfiðleikum bundið fyrir þá, sem standa eiga skil á skatti, skv. II. kafla laganna, ef innheimta hans hefst ekki við mánaðamót. Þykir því rétt að fresta framkvæmd hans til 1. apríl n. k. Til sama tíma verður því að framlengja núgildandi ákvæði um álagningu söluskatts og gjalds skv. 13. gr. laga nr. 4/1960, sem nú skal innheimt.

Um e-lið.

Í þessum lið eru ákvæði um söluskattsgreiðslur af viðskiptum, sem samið hefur verið um fyrir gildistöku laganna.